

Lékové interakce

Interakční akademie
DrugAgency, a.s.

PharmDr. Josef Suchopár

Na úvod

„Lékaři předepisují léky, o nichž toho málo vědí - proti nemocím, o nichž vědí ještě méně - lidem, o jejichž stavu nevědí vůbec nic.“

Voltaire

(François Marie Arouet)

1694-1778

francouzský filosof a básník

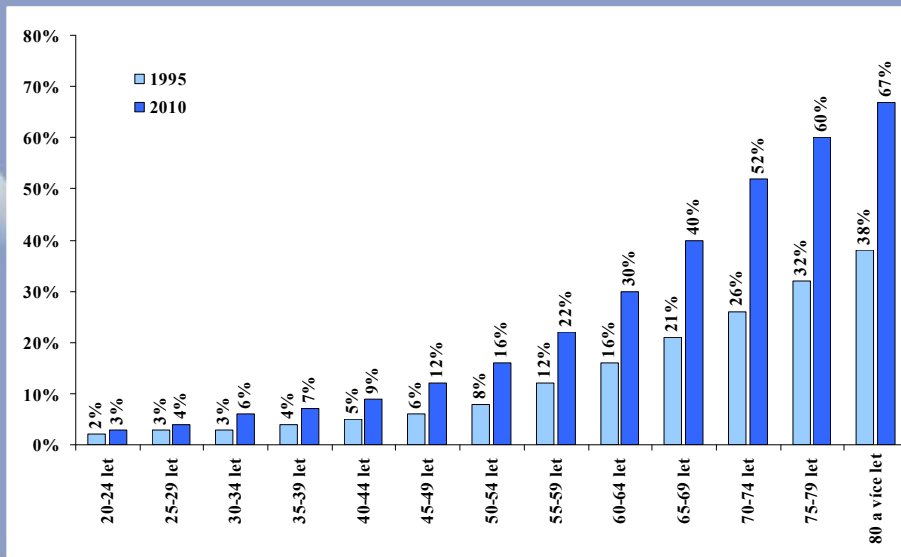
Definice lékových interakcí

Změna očekávaných vlastností léčiva způsobená jiným léčivem, potravou nebo jejími složkami, dietou, nápojem nebo doplňkem stravy.

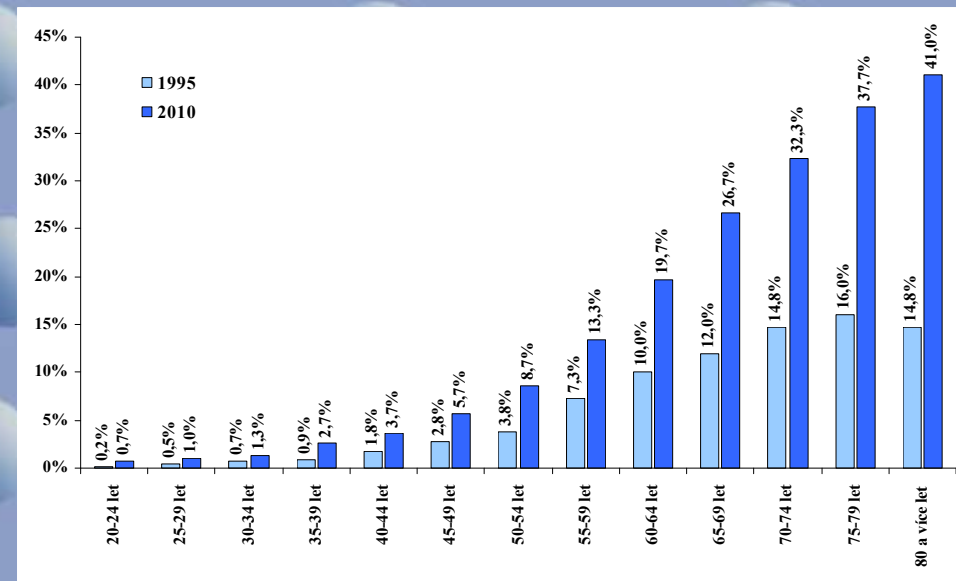
Důsledkem může být:

- **zvýšení nebo snížení (ztráta) účinku**
- **zvýšení nebo snížení výskytu nežádoucích účinků**
- **neočekávaná toxicita**
- **poškození zdraví nebo smrt**

Hodně léků = hodně interakcí

← Užívají alespoň 5 léků

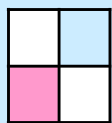
Mají nejméně jednu interakci →

Zdroj: Guthrie B et al: The rising tide of polypharmacy and drug-drug interactions: population database analysis 1995–2010. BMC Medicine 2015; 13: 74

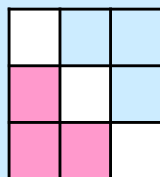
Počet užívaných léčiv a vzájemné působení

$$\text{počet} = (n^2 - n) / 2$$

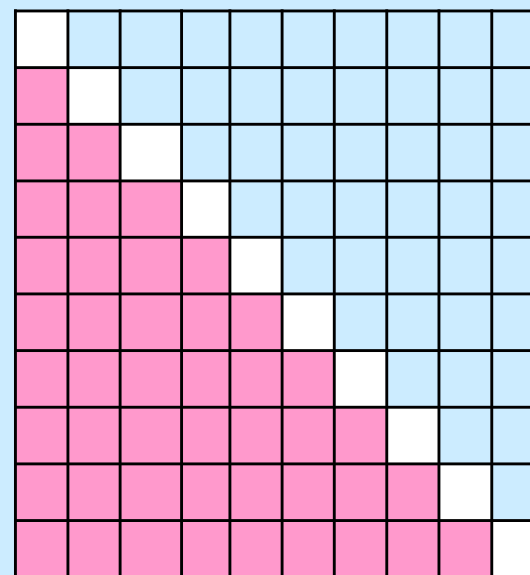
Rekordmanka: 61
užívaných léků, tj.
1.830 potenciálních
interakcí

1

3

45

Počet užívaných léčiv a vzájemné působení

Pacient užívá:

1-3 léky: obvykle snadná situace, obvykle jen jednoduchá doporučení

4-7 léků: složitější situace, mnohdy nelze dát jednoznačná doporučení, pokud ano, mohou být komplikovaná a pacient si nemusí osvojit

8-12 léků: „alchymie“, je vhodné zvážit konzultaci „specialisty“, najděte 30 minut!

>12 léků: něco může být špatně, konzultujte

PŘÍKLAD č. 1

anticholinergika

=

nevhodné léky ve stáří

Anticholinergika

Ve studii u 4 197 pacientů zkoumán

- vliv užívání anticholinergiky na kognitivní deficit

Výsledek:

- riziko vzniku mírného kognitivního deficitu činilo 2,73 (1,27-5,87 na 95% hladině spolehlivosti) u pacientů užívajících tři a více léčivých látek s anticholinergním působením

Přechodné nebo trvalé postižení poznávacích funkcí např. výpadky paměti, pozornosti nebo adekvátního zpracovávání nových informací.

Anticholinergika

Ve studii u 3 434 pacientů zkoumán

- vliv užívání anticholinergiky na vznik demence

Výsledek:

- za průměrně 7,3 roku demence vznikla u 23 % pacientů (80 % Alzheimerova typu)

- významný byl počet dávek, pokud byl vyšší než 1000 bylo riziko vzniku demence 1,54krát vyšší (1,21-1,96 na 95 % hladině spolehlivosti)

Oslabení rozumových schopností, včetně již získaných mentální schopností a dovedností.

Anticholinergika

Ve studii u 12 442 pacientů s Alzheimerovou chorobou byl zkoumán

- výskyt pneumonie

Výsledek:

1 lék: 1,36 (1,29-1,43 na 95% hladině spolehlivosti)

2 léky: 2,68 (2,15-3,34 na 95% hladině spolehlivosti)

Záněť plic, obvykle bakteriálního původu.

Anticholinergika

Ve studii u jinak zdravých seniorů (691), u seniorů s mírným kognitivním deficitem (541) nebo Alzheimerovou chorobou (1127) byl zkoumán

- vliv užívání anticholinergika na soběstačnost

Výsledky:

- riziko nesoběstačnosti se zvýšilo na 1,42 (1,10-1,83 na 95% hladině spolehlivosti)

- nejvíce byla postižena schopnost nakupování nebo schopnost užívat správně léky

PŘÍKLAD č. 2

superpotravy

=

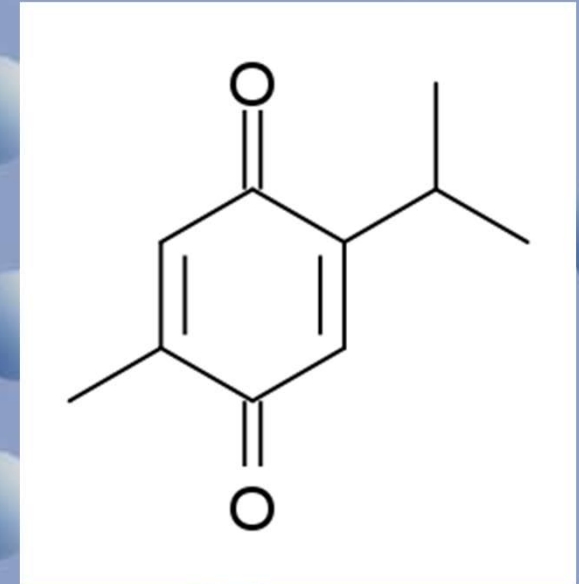
riziko vzniku lékových interakcí

Superpotraviný

(dextromethorfan v kombinaci s Černuchou setou)

=

U zdravých dobrovolníků vedlo podávání černuchy 2,5 g 2krát denně k blokádě CYP2D6 a zvýšení MP DE/DX z 0,03 na 3,69, tedy 123krát.

Užil by někdo 123 tablet na kašel?

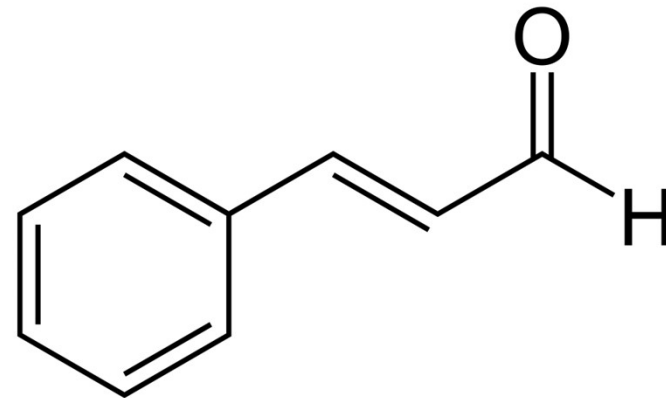
Zdroj: Al-Jenoobi FI et al: Drug Metab Lett 2010; 4: 51-55; Elbarbry F et al: Pharmacogn Mag 2018; 13 (Suppl 4): S895-S899

Superpotraviný

(nikotin nebo letrozol a Skořice cejlonská)

=

Nevratná inhibice CYP2A6 vyvolaná aldehydem kyseliny skořicové. Dvě lžíce skořice zvýší expozici nikotinu o 329 % nebo letrozolu o 392 %.

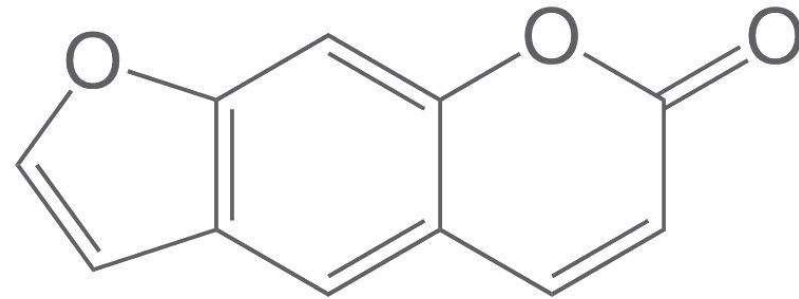
Lze kouřit 4 cigarety najednou?

Superpotraviný

(kofein a Pakmín větší či jiné Apiaceae)

=

Extrakt ze 6 g semen vedl k blokádě CYP1A2 a zvýšení expozice kofeinu o 332 %. 12 g semen mělo efekt na kofein ještě větší (477 %).

4-5krát více kofeinu a 4-6krát delší účinek.

Shrnutí lékových interakcí u seniorů

senioři

- mají více nemocí a užívají více léčiv**
- kupují si více volně prodejných léčiv**
- jsou citliví vůči reklamě, snadno podléhají propagaci alternativních metod**
- obávají se zeptat lékaře nebo lékárníka**
- mají výrazně vyšší riziko lékových interakcí**

Naprosté většině lékových interakcí (> 90 %) dokážeme předcházet, je potřeba je „objevit“.

Děkuji za pozornost

„Většina lidí neumírá na své nemoci, ale na své léky.“

Molière

(Jean-Baptiste Poquelin)

1622-1673

francouzský herec, dramatik a spisovatel